

کنکا ۴۰ اور

زبان قرآن
عربی
جامع

تجربی ریاضی

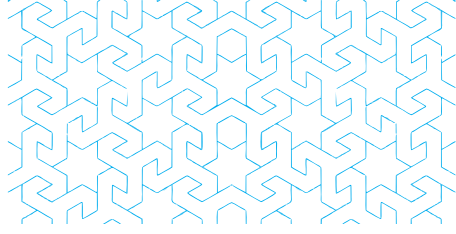
یازدهم

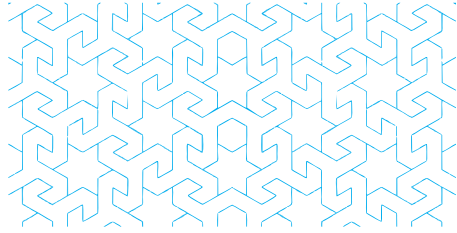
مهدی ترابی

UNIVERSITY
OF
MUSCAT
UNIVERSITY

به نام خدایی که مهربان بی همتاست ....

وقتی به جهان پیرامون خودمان با دقت نگاه می‌کنیم، درمی‌یابیم که سرعت تغییرات پدیده‌های اطرافمان آن قدر زیاد شده که گاهی نمی‌توانیم خودمان را با این تغییر مطابق کنیم و صادقانه، از خیلی از آنها جا می‌مانیم، یکی از این پدیده‌ها «کنکور سراسری» است که علی‌رغم جوانی و تازگی نظام جدید، در درس عربی، کاملاً بلوغ و تکامل در کنکورهای برگزار شده به چشم می‌خورد و به همین دلیل تمام سعی ما این بوده که هر سال این تغییر و تحولات را در کتاب عربی مبتکران لحاظ کنیم، اما در این راه یک مشکل بزرگ وجود داشت و آن هم زیاد شدن تعداد صفحات کتاب بود که برای رفع این مشکل تصمیم گرفتیم کتاب «عربی جامع کنکور» را به صورت سه جلدی، شامل «دهم جامع»، «یازدهم جامع» و «دوازدهم جامع» ارائه دهیم، به نحوی که دانش‌آموز را از خرید کتاب دیگری در درس عربی بی‌نیاز کند.

کتابی که تقدیم شما می‌شود مربوط به پایه یازدهم ریاضی و تجربی از سری کتاب‌های جامع پایه است و همان طور که از عنوانش مشخص است (جامع)، تمام نیازهای دانش‌آموز یازدهمی و دانش‌آموز کنکوری در عربی یازدهم را تأمین می‌کند و شما در یک کتاب، تمام آنچه می‌خواهید، را دریافت می‌کنید.

این کتاب، مطالب زیر را شامل می‌شود:

- تست‌های ترجمه، تعریب، قواعد، واژگان، درک مطلب، ضبط الحركات و تحلیل صرفی (سراسری و تالیفی)
- آموزش کامل قواعد و نکات ترجمه
- ترجمه خط به خط کتاب درسی
- لغت نامه کامل درس به درس
- حل تمرین‌های کتاب درسی
- مترادف و متضاد هر درس
- نمودار خلاصه قواعد و نکات ترجمه
- انواع فعل‌ها و مصدرهای هر درس
- مثال‌نامه‌ها برای بالا بردن تراز آزمون‌ها
- جمع‌های مکسر هر درس

با تهیه این کتاب موارد زیر را به دست می‌آورید:

درس‌نامه: در این قسمت تمام موضوعات قواعدی به طور کامل تدریس شده است.
نکته‌نامه: نکات تستی و تشریحی و موارد فرعی درسنامه، در قالب «نکته‌نامه» آمده است.
اشتباه شونده‌ها: مواردی که معمولاً در قسمت‌های قواعدی با یکدیگر اشتباه گرفته می‌شود.
کارگاه ترجمه: نکات ترجمه‌ای مربوط به هر درس که به صورت قالب ثابت در قسمت آموزش آورده شده و برای آزمون‌های تستی و تشریحی بسیار کاربردی است.
ترجمه خط به خط: تمام متن‌های کتاب درسی به طور کامل، کلمه به کلمه و خط به خط ترجمه شده است.
المعجم: لغت‌نامه‌ی کامل هر درس است که نسبت به لغت‌نامه‌ی کتاب درسی، لغات بیشتری در خود جای داده است.

حل تمرین‌های کتاب: تمام تمرین‌های کتاب درسی به صورت کامل و با توضیحات کافی حل شده است.
(لازم به ذکر است بخش زیادی از تست‌ها مربوط به تمرین‌های کتاب است.)
مترادف - متضاد: این بخش برای هر درس به طور جداگانه به شناخت ارتباطات معنایی کلمات کمک می‌کند.

جمع مکسر: شناخت جمع‌های مکسر و مفرد آن‌ها در هر درس کمک قابل توجهی به حل تست‌ها می‌نماید.
انواع فعل: تمام فعل‌های ماضی، مضارع، امر، نهی و مصدرهایی که در هر درس از کتاب وجود دارد، به‌طور جداگانه در جدول قرار گرفته است؛ چون اعتقاد داریم مهم‌ترین جزء عربی نظام جدید «فعل» است.
مرور و جمع‌بندی در یک نگاه: قطعاً دانش‌آموزانی که در آزمون‌های آزمایشی شرکت می‌کنند، به خوبی این مسأله را درک می‌نمایند که داشتن یک خلاصه جامع و کامل و آماده می‌تواند بسیار راهگشا باشد.
مثال‌نامه: شاید به جرأت یکی از ابتکارها و تفاوت اصلی این کتاب با سایر کتب بازار، مربوط به همین قسمت باشد، ما معتقدیم وقتی در هر درس از کتاب، تمام مثال‌های مربوط به قواعد آن درس را به‌طور کامل و یک‌جا ببینید، قطعاً می‌توانید در آزمون‌ها و حل تست‌ها موفق‌تر باشید، مثال‌نامه را خیلی جدی بگیرید!
پرسش‌های چهارگزینه‌ای: پس از پایان قسمت آموزش در این کتاب، حالا وقت آن است که با شکل تستی سوالات آشنا شوید که در این قسمت پرسش‌های چهارگزینه‌ای به دسته‌های زیر تقسیم می‌شود:

۱. واژگان (مترادف - متضاد) ۲. حواریات (گفت‌وگوها) ۳. ترجمه و تعریب ۴. درک مطلب
۵. قواعد ۶. پرسش‌های کنکور سراسری

پاسخ‌نامه: برای هریک از پرسش‌های چهارگزینه‌ای، پاسخنامه تشریحی در انتهای کتاب قرار دارد و تلاش کرده‌ایم تا جایی که ممکن است در قسمت پاسخنامه به تحلیل تمام گزینه‌ها بپردازیم.
 در روند تولید کتاب نیز معمولاً فقط نام مولف به چشم می‌آید درحالی‌که این یک فرآیند گروهی است که در آن جمعی دست به دست هم، هدف‌هایشان را یکسان می‌کنند تا کتابی تولید و وارد بازار شود، بنابراین بر خود لازم می‌دانم که از این گروه پرتلاش تشکر و قدردانی نموده و شادی خود را از تولید کتاب با این عزیزانم به اشتراک بگذارم:

سپاسگزاری:

جناب آقای یحیی دهقانی: مدیریت محترم انتشارات مبتکران و یکی از پیشکسوتان آموزش و نشر ایران
 جناب آقای مهندس هادی عزیززاده: دبیر محترم مجموعه که تجسم چهره ایشان در ذهن من ترکیب لبخند و صبر است.

تایپ و صفحه‌آرایی: سرکار خانم سمیرا عاشورلو که هنرمندانه در صفحه‌آرایی این کتاب تلاش کردند.
 سرکار خانم طوبی عینی‌پور: که زحمت نمونه‌خوانی کتاب را متحمل شدند.
 گرافیک و طراحی جلد: بهاره خدایی
 تیم آکادمی عربی، علی‌الخصوص جناب آقای میثم تقی‌نژاد که به صورت پیگیر و مستمر در مراحل تولید و ویرایش کتاب به عنوان همکار مولف و ویراستار علمی تلاش و دلسوزی داشتند.
 سرکار خانم فائزه جعفری که در ویرایش بخش‌هایی از کتاب در کنار ما بودند.
 همسر عزیزم و دو پسر دلبندم: که شاید به هیچ کس به اندازه آنها مدیون نباشم، چون تألیف زمان‌برترین کار زندگی من بوده و این همان زمانی بود که به آنها تعلق داشت.

با وجود وسواس و دقت فراوانی که در ویرایش این کتاب انجام دادم، حتماً ایرادهایی خواهد بود که از چشمان دقیق و نگاه تیزبین شما دور نمی‌ماند، بنابراین از تک‌تک عزیزان، استادان گران‌قدر، مشاوران باسواد و دلسوز و دانش‌آموزان هدفمند خواستارم که بر این حقیر منت نهاد و نظرات و انتقادات ارزشمندشان را از طریق آیدی تلگرام و اینستاگرام زیر اعلام نمایند، که من سخت معتقدم نظرات شما سازنده و گرانبه‌تر است.

مهدی ترابی

تلگرام: arabiacademy

اینستاگرام: arabiacademy

شماره صفحه

نام درس

۷	درس اول
۴۱	درس دوم
۷۳	درس سوم
۱۰۷	درس چهارم
۱۳۵	درس پنجم
۱۶۹	درس ششم
۲۰۳	درس هفتم
۲۳۵	پاسخ نامه
۳۰۳	سوالات کنکور ۱۴۰۰
۳۱۵	پاسخ نامه سوالات کنکور ۱۴۰۰

الدرس الاول:

محتوا دريک نگاه

قواعد این درس شامل اسم تفضیل و اسم مکان می باشد.
پیش نیاز: قواعد این درس مرتبط با قواعد درس ۸ سال دهم است و از این مباحث به صورت مستقل و ترکیبی تست طرح می شود یکی از موارد مورد علاقه طراحان سؤال در این درس تشخیص «خیر» و «شر» در معنای اسم تفضیل و معنای مصدری می باشد لطفاً به آن توجه داشته باشید.

اسم تفضیل

اسمی است که نشان دهنده برتری کسی یا چیزی است و معادل صفت برتر و یا صفت عالی (برترین) فارسی است. اسم تفضیل در زبان عربی، برای مذکر با وزن «أَفْعَل» و برای مؤنث با وزن «فُعَلَى» ساخته می‌شود.

نمونه: أَحْسَن: بهتر - بهترین مؤنث ← حَسَنَى
أَعْظَم - عَظْمَى / أَكْبَر - كَبْرَى

اسم مکان

اسمی که معنای مکان انجام شدن فعل را دارد و وزن‌های آن شامل سه مورد زیر است:
مَفْعَل (مَكْتَب - مَلْعَب - مَطْبَخ) / مَفْعِل (مَحْمِل - مَسْجِد - مَعْرَب) / مَفْعَلَة (مَدْرَسَة - مَكْتَبَة - مَرْزَعَة)

نمونه تست

عین الجواب الّذی ما جاء فيه اسم التفضیل:

۱ اذنی / دنیا ۲ أحسن / حَسَنَى ۳ آخر / آخِرَة ۴ أعظم / عَظْمَى

پاسخ تست: **گزینه ۳**

در گزینه (۳) «آخِر» و «آخِرَة» بر وزن اسم فاعل می‌باشند اما سایر گزینه‌ها از اسم تفضیل مذکر بر وزن «أَفْعَل» و اسم تفضیل مؤنث بر وزن «فُعَلَى» تشکیل شده‌اند.

نمونه تست

عین العبارة الّتی يوجد فيها اسم المكان؟

۱ العُدْر عند كرام الناس مقبول ۲ المؤمن صبور عند البلاء و شكور عند الرّخاء.
۳ لیت الشّور دائم فی حياة الدّنيا ۴ كانت مكّبة جندی سابور فی خوزستان أكبر فی العالم القديم

پاسخ تست: **گزینه ۴**

در گزینه «۱» «العُدْر» جامد است، در گزینه «۲»، «المؤمن» اسم فاعل می‌باشد در گزینه «۳»، «الشّور» و «الحياة» جامد هستند. کلمه «مكّبة» در گزینه «۴» اسم مکان می‌باشد.

نکته نامه

۱ اسم تفضیل با دو وزن فرعی دیگر نیز ساخته می‌شود که «أَفَلّ» و «أَفْعَى» می‌باشند.

نمونه: أَجَلّ: گرانقدرتر / أَعزّ: عزیزتر / أَصَحّ: صحیح‌تر / أَضَلّ: گمراه‌تر

أَقوی: قوی‌تر / أَخْفَى: مخفی‌تر / أَبْقَى: پایدارتر / أَدْنَى: پست‌تر

۲ علاوه بر وزن‌های گفته شده، دو اسم «خیر» و «شر» در صورتی که در عبارت داده شده، معنای «بهتر-بهترین» و یا «بدتر-بدترین» داشته باشند اسم تفضیل به حساب می‌آیند.

نمونه: خیرُ الأصحابِ مَنْ يَدُلُّكَ على الخیر: بهترین یاران کسی است که تو را به سوی خوبی راهنمایی کند.

شرُّ الناسِ أدنى من البهائم: بدترین مردم پست‌تر از چهارپایان است.

اسم تفضیل

۳ دو کلمه «خیر» و «شر» معمولاً اگر مضاف باشند (بعدهشان مضاف‌الیه آمده باشد) و یا همراه با حرف جر «من» باشند، اسم تفضیل هستند. و اگر همراه با «أل» باشند (أَلخیر - أَلشر) و یا قبل از آنها «لا نفی جنس» (در عربی دوازدهم خواهید خواند) آمده باشد، اسم تفضیل نیستند.

نمونه: لاخیر فی وُدِّ امرئٍ متلونٍ: هیچ خوبی در دوستی انسان دو رنگ نیست.

اسم تفضیل نیست

۳) وقتی که اسم تفضیل به شکل (أَفْعَى) باشد و به آن ضمیر بچسبد، به صورت (أَفْعَا) نوشته می‌شود.

نمونه: أَخْفَى + كَمْ ← أَخْفَاكَمْ

۴) اسم تفضیل مؤنث که با وزن «فُعَلَى» ساخته می‌شود، گاهی به شکل «فُعَلَا» هم دیده می‌شود.

نمونه: دُنْيَا - عُلْيَا

۵) کلمه «أَخْرَ» به معنی «دیگر - دیگری» اسم تفضیل است و مؤنث آن می‌شود «أُخْرَى» اما کلمه «أَخْرَ» به معنی «پایان - انتها» اسم فاعل است. مؤنث آن می‌شود «أَخْرَةَ»

۶) برخی کلمات بر وزن «مَفْعَلَةٌ» معنای مصدر می‌دهند و نباید آنها را با اسم مکان اشتباه بگیرد.

نمونه: مَسْأَلَةٌ ← سؤال و درخواست / مَعْرِفَةٌ: شناخت

۷) مراقب باشید اسم تفضیل بر وزن «أَفْعَل» را با فعل ماضی باب «إِفْعَال» اشتباه نگیرید.

نمونه: اسم تفضیل: أَحْسَنُ التَّلَامِيذِ فِي الْمَدْرَسَةِ أَكْثَرَهُمْ أَدْبًا: بهترین دانش‌آموزان در مدرسه با ادب‌ترین آنهاست.

فعل ماضی: أَحْسَنَ التَّلَامِيذَ إِلَى الْفُقَرَاءِ فِي «مَهْرَجَانِ الْإِحْسَانِ»: دانش‌آموزان در جشن نیکوکاری به فقیران نیکی کردند.

کارگاه ترجمه

۱) اسم تفضیل: در هنگام ترجمه به صورت (...تر) یا (...ترین) ترجمه می‌شود.

نمونه: أَنْفَعُ ← سودمندتر / سودمندترین

۲) هرگاه اسم تفضیل پس از حرف جرّ «مِنْ» بیاید به صورت صفت برتر (...تر) ترجمه می‌شود.

نمونه: الْعِلْمُ خَيْرٌ مِنَ الْمَالِ علم بهتر از ثروت است.

۳) هرگاه پس از اسم تفضیل، مضاف‌الیه بیاید، به صورت صفت عالی (...ترین) ترجمه می‌شود.

نمونه: أَسِيَا أَكْبَرُ قَارَاتِ الْعَالَمِ: آسیا بزرگ‌ترین قاره‌های جهان است.

أَسِيَا أَكْبَرُ قَارَةِ فِي الْعَالَمِ: آسیا بزرگ‌ترین قاره در جهان است.

۴) هرگاه قبل از فعل مضارع حرف «قَدْ» بیاید، در ترجمه فعل مضارع از «شاید، گاهی و ...» استفاده می‌کنیم:

نمونه: قَدْ يَذْهَبُ: شاید می‌رود - گاهی اوقات می‌رود.

۵) هنگامی که دو کلمه «بَعْضُ» در کنار یکدیگر قرار می‌گیرند، در ترجمه از عبارت «یکدیگر» استفاده می‌کنیم:

نمونه: لَا يُعْتَبُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا: نباید از یکدیگر غیبت کنید.

۶) کلمه «بِئْسَ» به معنی «چه بد است» یا «بد ... است» می‌باشد.

نمونه: بِئْسَ الْعَمَلُ الْفَسُوقُ: فسق (گناهکار بودن) چه بد، کاری است.

ترجمه خط به خط

﴿... يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظَّنِّ...﴾ الْحُجْرَاتِ: ۱۲

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از بسیاری از گمان‌ها بپرهیزید.

مِنَ آيَاتِ الْأَخْلَاقِ: از آیات اخلاق

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ: به نام خداوند بخشنده مهربان

۱. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا

ای کسانی که ایمان آوردید

۲. لَا يَسْعُرُ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ

نباید مردمانی مردم دیگر را ریشخند کند (گروهی، گروه دیگر را مسخره کند)

۳. عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ

شاید آنها از خودشان بهتر باشند

۴. وَلَا نِسَاءً مِنْ نِسَاءِ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ

و نباید زنانی زنانِ دیگر را (ریشخند کنند)، شاید آنها از خودشان بهتر باشند

۵. وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ

و از یکدیگر عیب‌جویی نکنید

۶. وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ

و به همدیگر لقب‌های زشت ندهید

۷. بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ

نام زشت پس از ایمان، زشت (بد) است

۸. وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

و هرکس توبه نکرد آنان خودشان ستمکارند

۹. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِمَّنَ الظَّنِّ إِنَّ بَعْضَ الظَّنِّ إِثْمٌ

ای کسانی که ایمان آورده‌اید، از بسیاری از گمان‌ها بپرهیزید، که برخی گمان‌ها گناه است

۱۰. وَلَا تَجَسَّسُوا وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُمْ بَعْضًا

و جاسوسی (تجسس) نکنید و بعضی از شما غیبت (بدگویی) برخی دیگر را نکنند

۱۱. أَوْ يُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا فَكَرِهْتُمُوهُ

آیا کسی از شما دوست می‌دارد که گوشت برادر مرده‌اش را بخورد؟ این کار را ناپسند می‌دارید (پس از آن کراهت دارید)

۱۲. ﴿وَ اتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَّابٌ رَحِيمٌ﴾ الْخَجَرَات: ۱۱ و ۱۲

و از خدا پروا کنید (بترسید)؛ که خداوند بسیار توبه‌پذیر و مهربان است.

۱۳. قَدْ يَكُونُ بَيْنَ النَّاسِ مَنْ هُوَ أَحْسَنُ مِنَّا

گاهی میان مردم کسی است که از ما بهتر است

۱۴. فَعَلَيْنَا أَنْ نَبْتَغِيَ مِنَ الْعَجَبِ وَ أَنْ لَا نَذْكَرَ عُيُوبَ الْآخَرِينَ بِكَلَامٍ خَفِيٍّ أَوْ بِإِشَارَةٍ.

پس باید از خودپسندی دوری کنیم و عیب‌های دیگران را با سخنی پوشیده یا به اشاره ذکر نکنیم!

۱۵. فَقَدْ قَالَ أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ (ع):

امیر مؤمنان علی (ع) فرموده‌اند:

۱۶. «أَكْبَرُ الْعَيْبِ أَنْ تَعْيِبَ مَا فِيكَ مِثْلَهُ.»

بزرگترین عیب آن است که آنچه مانند آن در توست را عیب بشماری.

۱۷. تَنْصَحُنَا الْآيَةُ الْأُولَى وَ تَقُولُ:

آیه اول ما را نصیحت می‌کند و می‌گوید:

۱۸. لَا تَعْيِبُوا الْآخَرِينَ.

از دیگران عیب‌جویی نکنید.

۱۹. وَلَا تَلْقَبُوهُمْ بِالْقَابِ يَكْرَهُونَهَا.

و به آنها لقب‌هایی که آنرا ناپسند می‌دارند ندهید.

۲۰. بِسِّسِ الْعَمَلِ الْفُسُوقُ!

آلودگی به گناه، بد است!

۲۱. وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَهُوَ مِنَ الظَّالِمِينَ.

و هرکس آن را انجام دهد پس او از ستمکاران است.

۲۲. إِذْ قَدْ حَرَّمَ اللَّهُ تَعَالَى فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ:

بنابراین، خدای بلندمرتبه در این دو آیه حرام کرده است:

۲۳. الْأَسْتِهْزَاءَ بِالْآخَرِينَ، وَ تَسْمِيَتَهُمْ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ.

ریشخند کردن دیگران، و نامیدن آنها با اسم‌های زشت.

۲۴. سُوءَ الظَّنِّ، وَ هُوَ اتِّهَامُ شَخْصٍ لِشَخْصٍ آخَرَ بِدُونِ دَلِيلٍ مَنْطِقِيِّ.

بدگمانی، و آن عبارت است از، اتهام زدن کسی به کسی دیگر بدون دلیل منطقی.

۲۵. التَّجَسُّسَ، وَ هُوَ مُحَاوَلَةٌ قَبِيحَةٌ لِكَشْفِ أَسْرَارِ النَّاسِ لِفَضْحِهِمْ.

جاسوسی، و آن عبارت است از، تلاشی زشت برای آشکار کردن (کشف) رازهای مردم برای اینکه آنها را رسوا کند.

۲۶. وَ هُوَ مِنْ كِبَائِرِ الذُّنُوبِ فِي مَكْتَبِنَا وَمِنَ الْأَخْلَاقِ السَّيِّئَةِ.

و آن از گناهان بزرگ در آیین (مکتب) ما و از اخلاق بد است.

۲۷. وَ الْغَيْبَةَ، وَ هِيَ مِنْ أَهَمِّ أَسْبَابِ قَطْعِ التَّوَاصُلِ بَيْنَ النَّاسِ.

و غیبت، و آن از مهم‌ترین دلیل‌های قطع ارتباط میان مردم است.

۲۸. سَمَّى بَعْضُ الْمُفَسِّرِينَ سُورَةَ الْحُجُرَاتِ الَّتِي جَاءَتْ فِيهَا هَاتَانِ الْآيَتَانِ سُورَةَ الْأَخْلَاقِ.

برخی مفسران، سوره حُجُرَاتِ را که این دو آیه، در آن آمده است را سوره اخلاق نامیده‌اند.

الْمُعْجَم

فُسُوقٌ: آلوده شدن به گناه	تَسْمِيَةٌ: نام دادن، نامیدن (ماضی: سَمَى / مضارع: يُسَمِّي)	أَتَّقَى: پروا کرد (مضارع: يَتَّقِي) أَتَّقُوا اللَّهَ: از خدا پروا کنید
فَضَّحَ: رسوا کردن	تَنَابَزَ بِالْأَلْقَابِ: به یکدیگر لقب‌های زشت دادن (تَنَابَزَ، يَتَنَابَزُ)	إِثْمٌ: گناه = ذَنْبٌ
قَدْ: گاهی، شاید (برسر مضارع) «قَدْ يَكُونُ»: گاهی می‌باشد / بر سر فعل ماضی برای نزدیک شدن به زمان فعل به حال و معادل ماضی نقلی است.	تَوَابٌ: بسیار توبه‌پذیر، بسیار توبه‌کننده	استهزاء: ریشخند کردن (اسْتَهْزَأَ، يَسْتَهْزِئُ)
كِبَائِرُ: گناهان بزرگ «مفرد: كَبِيرَةٌ»	تَوَاصُلٌ: ارتباط (تَوَاصَلَ، يَتَوَاصَلُ)	إِغْتَابٌ: غیبت کرد (مضارع: يَغْتَابُ) لَا يُغْتَابُ: نباید غیبت کند
كِرَةً: ناپسند داشت (مضارع: يَكْرَهُ)	حَرَمٌ: حرام کرد (مضارع: يُحَرِّمُ)	أَنْ يَكُنَّ: که باشند (كَانَ، يَكُونُ)
لَحْمٌ: گوشت «جمع: لُحُومٌ»	خَفِيَ: پنهان ≠ ظاهر	أَنْ يَكُونُوا: که باشند (كَانَ، يَكُونُ)

بَعْضٌ .. بَعْضٌ: یکدیگر	سَخَرَ مِنْ: مسخره کرد (مضارع: يَسْخَرُ، مصدر: سَخْرِيَّة) لا يَسْخَرُ: نباید مسخره کند.	لَقَّبَ: لقب داد (مضارع: يُلقَّبُ)
بِئْسَ: بد است	عَابَ: عیب جویی کرد، عیب دار کرد (مضارع: يَعِيبُ)	لَمَزَ: عیب گرفت (مضارع: يَلْمِزُ)
تَابَ: توبه کرد (مضارع: يَتُوبُ) لَمْ يَتُبْ: توبه نکرد	عُجِبَ: خودپسندی	مَيِّتٌ: مُرَدَةٌ «جمع: أموات، مَوْتَى» ≠ حَيٌّ
تَجَسَّسَ: جاسوسی کرد (مضارع: يَتَجَسَّسُ)	عَسَى: شاید = رُبَمَا	نِسَاءٌ: زنان
اجْتَنَبُوا: دوری کنید	الظَّنُّ: گمان	أَنْ يَأْكُلَ: که بخورد
أَنْ نَبْتَعِدَ: که دور شویم	أَنْ لَا نَذْكُرَ: که ذکر نکنیم	تَنَصَّحْنَا: ما را نصیحت می کند
الْفُسُوقُ: آلودگی به گناه	الْقَبِيحَةُ: ناپسند - زشت	مَحَاوَلَةٌ: تلاش
أَهَمُّ: مهم ترین	السُّخْرِيَّةُ: مسخره کردن	يُثْهِي: نهی می کند
عَلَّمَ: آموزش داد	تَبَادُلٌ: عوض کردن	تَعَلَّمَ: یاد گرفت
حَيٌّ: بشتاب	أهدى: هدیه کرد	عَلَبْتُ: چیره شد
البهائم: چارپایان	جادلهم: با آنها بحث کن	ضَلَّ: گمراه شد
ملعبٌ: ورزشگاه	مَطْعَمٌ: رستوران	مَصْنَعٌ: کارخانه
مَطْبَخٌ: آشپزخانه	مَوْفِقٌ: ایستگاه	مَنْزِلٌ: خانه
مكتبة: کتابخانه	مَطْبَعَةٌ: چاپخانه	إِحْسَانٌ: نیکی کردن
إقتراب: نزدیک شدن	إِنْكَسَارٌ: شکسته شدن	بائع الملابس: فروشنده لباس ها
القميص الرجالي: پیراهن مردانه	أَرْخَصَ: ارزان تر	تَفَضَّلِي: بفرما
سِعْرٌ: قیمت «جمع أسعار»	نوعِيَّةٌ: جنس	مَتَجَرٌ: مغازه
زمیل: همکار - همشاگردی	تَخْفِيفٌ: تخفیف	سَاءَ: بد شد
عَذَبٌ: عذاب داد	لَأْتُمَنَّ: تا کامل کنم	حَسَنَتْ: نیکوگردانیدی
میزان: ترازو	سكينة: آرامش	لَا يُكَلِّفُ: تکلیف نمی کند
ذَهَبٌ: طلا	فِضَّةٌ: نقره	عَدَاوَةٌ: دشمنی
صداقة: دوستی	سَاتِرٌ: پوشاننده	مَيِّتٌ: مرده
عُجِبَ: خودپسندی	عَابَ: عیب جویی کرد	سَخَرَ: مسخره کرد
يَعْتَذِرُ: عذرخواهی می کند		

حول النص

عَيْنَ الصَّحِيحِ وَالْأَخْطَأَ حَسَبَ نَصِّ الدَّرْسِ. (درست و غلط را براساس متن درس مشخص کنید.)

۱. سَمَّى بَعْضُ الْمُفَسِّرِينَ سُورَةَ الْحُجْرَاتِ بِعُرُوسِ الْقُرْآنِ. ❌

[ترجمه:] برخی مفسران سوره حجرات را عروس قرآن نامیدند.

۲. حَرَّمَ اللَّهُ فِي هَاتَيْنِ الْآيَتَيْنِ الْإِسْتِهْزَاءَ وَالْغَيْبَةَ فَقَطُّ. ❌

[ترجمه:] خداوند در این دو آیه فقط ریشخند کردن و غیبت کردن را حرام کرد.

۳. الْغَيْبَةُ هِيَ أَنْ تَذُكُرَ أَحَاكَ وَ أَخْتَكِ بِمَا يَكْرَهُان. ❑

ترجمه: غیبت آن است که تو برادر و خواهرت را به آنچه ناپسند می شمارند، یاد کنی.

۴. إِنَّ اللَّهَ يَنْهَى النَّاسَ عَنِ الشُّحْرِيبَةِ مِنَ الْآخِرِينَ. ❑

ترجمه: قطعاً خداوند مردم را از ریشخند کردن دیگران باز می دارد.

۵. الشَّعْئُ لِمَعْرِفَةِ أَسْرَارِ الْآخِرِينَ أَمْرٌ جَمِيلٌ. ❑

ترجمه: تلاش برای شناخت اسرار دیگران، کاری زیباست.

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْأَحَادِيثَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ ضَعْ خَطَأً تَحْتَ اسْمِ التَّفْضِيلِ. (خودت را بیازمای: حدیث های زیر را ترجمه کن، سپس خطی را زیر اسم تفضیل قرار بده.)

۱. سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ: مِنْ أَحَبِّ النَّاسِ إِلَى اللَّهِ؟ قَالَ: أَنْفَعُ النَّاسِ لِلنَّاسِ.

ترجمه: از رسول خدا سوال شد: محبوب ترین مردم نزد خدا کیست؟ فرمود: کسی که سودش به مردم بیشتر باش.

پاسخ: أَحَبُّ: اسم تفضیل (محبوب ترین) / أَنْفَعُ: اسم تفضیل (سودمندترین)

۲. أَعْلَمُ النَّاسِ، مَنْ جَمَعَ عِلْمَ النَّاسِ إِلَى عِلْمِهِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)

ترجمه: داناترین مردم، کسی است که دانش مردم را به دانش خود اضافه کند.

پاسخ: أَعْلَمُ: اسم تفضیل (داناترین)

۳. أَفْضَلُ الْأَعْمَالِ الْكَسْبُ مِنَ الْحَلَالِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)

ترجمه: بهترین کارها: کسب (روزی) حلال است.

پاسخ: أَفْضَلُ: اسم تفضیل (بهترین)

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ

اخْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْعِبَارَاتِ التَّالِيَةَ. (خودت را بیازمای: عبارات های زیر را ترجمه کن.)

۱. «... رَبَّنَا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ ﴿۱۰۹﴾ الْمُؤْمِنُونَ: ۱۰۹

ترجمه: پروردگارا ایمان آوردیم پس ما را بیمارز و به ما رحم کن که تو بهترین رحم کنندگان هستی.

پاسخ: خَيْرٌ (بهترین): اسم تفضیل

۲. خَيْرٌ إِخْوَانِكُمْ مَنْ أَهْدَى إِلَيْكُمْ غُيُوبَكُمْ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)

ترجمه: بهترین دوستانتان کسی است که عیب هایتان را به شما هدیه کند.

پاسخ: خَيْرٌ (بهترین): اسم تفضیل

۳. ﴿كَلِمَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِنْ أَلْفِ شَهْرٍ﴾ الْقَدْرِ: ۳

ترجمه: شب قدر بهتر از هزار ماه است.

پاسخ: خَيْرٌ (بهتر): اسم تفضیل

۴. مَنْ غَلَبَتْ شَهْوَتُهُ عَقْلَهُ فَهُوَ شَرٌّ مِنَ الْبُهَائِمِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ (ع)

ترجمه: هرکس شهوتش بر عقلش غلبه کند پس او از چهارپایان (حیوانات) بدتر است.

پاسخ: شَرٌّ (بدتر): اسم تفضیل

۵. شَرُّ النَّاسِ ذُو الْوَجْهِينِ.

ترجمه: بدترین مردم افراد دو رو هستند.

پاسخ: شَرٌّ (بدترین): اسم تفضیل

اِحْتَبِرْ نَفْسَكَ: تَرْجِمِ الْاَيْتِنِ وَالْعِبَارَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ اسْمَ الْمَكَانِ وَ اسْمَ التَّفْضِيلِ. (خودت را بیازمای: دو آیه و عبارت را ترجمه کن، سپس اسم مکان و اسم تفضیل را مشخص کن.)

۱. ﴿... وَ جَادِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ اَحْسَنُ اِنَّ رَبَّكَ هُوَ اَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ...﴾ اَلتَّحْلِ: ۱۲۵

شرح مفردات: جادل: بحث کن / ضل: گمراه شد

ترجمه: و با آنان با [شیوه‌ای] که نیکوتر است بحث کن. قطعاً پروردگارت به [حال] کسی که از راهش گمراه شده، داناتر است.

پاسخ: اَحْسَنُ: اسم تفضیل (نیکوتر، خوبتر)   اَعْلَمُ: اسم تفضیل (داناتر)

۲. ﴿وَ الْاٰخِرَةُ خَيْرٌ وَّ اَبْقٰی﴾ الْاَعْلٰی: ۱۷

ترجمه: و (جهان) آخرت بهتر و پایدارتر (ماندگارتر) است.

پاسخ: خَيْرٌ: اسم تفضیل (بهتر)   اَبْقٰی: اسم تفضیل (پایدارتر)

۳. كَانَتْ مَكْتَبَةً «جندی سابور» فی خوزستان اَكْبَرِ مَكْتَبَةٍ فِی الْعَالَمِ الْقَدِيمِ.

ترجمه: کتابخانه جندی شاپور در خوزستان، بزرگترین کتابخانه در دنیای قدیم بود.

پاسخ: اَكْبَرِ: اسم تفضیل (بزرگترین)   مَكْتَبَةٍ: اسم مکان (کتابخانه)

حواژ

در گروه‌های دو نفره شبیه گفت‌وگوی زیر را در کلاس اجرا کنید.

حواژ / گفتگو

فی سوقِ مَشْهَد: در بازار مشهد

بائع المَلايس: فروشنده لباس‌ها	الزَّائِرَةُ الْعَرَبِيَّةُ: خانم زائر عرب
عَلَيْكُمْ السَّلَامُ، مَرْحَبًا بِكُمْ. عليكم السلام. خوش آمدی.	سَلَامٌ عَلَيْكُمْ سلام عليكم
سَتُونَ أَلْفَ تَومَانِ. ۶۰ هزار تومان	كَمْ سِعْرُ هَذَا الْقَمِيصِ الرَّجَالِيِّ؟ قیمت این پیراهن مردانه چقدر است؟
عِنْدَنَا بِسِعْرِ خَمْسِينَ أَلْفَ تَومَانِ. تَفَضَّلِي أَنْظُرِي. به قیمت ۵۰ هزار تومان داریم. بفرما ببین.	أُرِيدُ أَرْخَصَ مِنْ هَذَا. هَذِهِ الْأَسْعَارُ غَالِيَةٌ. ارزان تر از این می‌خواهم. این قیمت‌ها گران (بالا) است.
أَبْيَضُ وَ أَسْوَدُ وَ أَزْرَقُ وَ أَحْمَرُ وَ أَصْفَرُ وَ بَنَفْسَجِيٌّ. سفید و سیاه و آبی و قرمز و زرد و بنفش.	أَيُّ لَوْنٍ عِنْدَكُمْ؟ چه رنگی دارید؟
تَبْدَأُ الْأَسْعَارُ مِنْ خَمْسَةِ وَ سَبْعِينَ أَلْفًا إِلَى خَمْسَةِ وَ ثَمَانِينَ أَلْفَ تَومَانِ. قیمت‌ها از ۷۵ هزار شروع می‌شود تا ۸۵ هزار تومان	بِكَمْ تَومَانِ هَذِهِ الْفُسَاتِينُ؟ این پیراهن‌های زنانه چند تومان است؟
سَيِّدَتِي، يَخْتَلِفُ السَّعْرُ حَسَبَ التَّوَعِيَاتِ. خانم، قیمت بر حسب جنس فرق دارد.	الْأَسْعَارُ غَالِيَةٌ! قِيمَتِهَا غَرَانُ (بَالَا) اسْت!

بائع الملائس: فروشنده لباس ها	الزائرة العربية: خانم زائر عرب
السروال الرجالي بتسعين ألف تومان، و السروال النسائي بِخَمْسَةِ وَ تِسْعِينَ أَلْفَ تومان. شلوار مردانه ۹۰ هزار تومان و شلوار زنانه ۹۵ هزار تومان است.	بكم تومان هذه السراويل؟ این شلوارها چند تومان است؟
ذلك متجّر زميلي، له سراويل أفضل. آن مغازه همکار من است، شلوارهای بهتری دارد.	أريد سراويل أفضل من هذه. شلوارهایی بهتر از این را می خواهم.
فی متجّر زميله ... : در مغازه همکارش ...	
صار المبلغ مئتين و ثلاثين ألف تومان. مبلغ ۲۳۰ هزار تومان شد. أعطيني بعد التّخفيض مئتين و عشرين ألفاً. بعد از تخفیف، به من ۲۲۰ هزار بده.	رجاء، أعطني سروالاً من هذا النوع و ... لطفاً، شلوازی از جنس و ... به من بده. كم صار المبلغ؟ مبلغ چقدر شد؟

تمرین ۱

التّمرين الأول: أئى كَلِمَةٍ مِنْ كَلِمَاتِ مُعْجَمِ الدَّرْسِ تُنَاسِبُ التّوضيحاتِ التّالِيَةِ؟ (كدام كلمه از كلمات لغتنامه درس با توضیحات زیر تناسب دارد.)

- جَعَلَهُ حَرَامًا: آن را حرام کرد.
پاسخ: حَرَمَ: حرام کرد
- الَّذِي لَيْسَ حَيًّا: کسی که زنده نیست.
پاسخ: مَيِّت: مُرده
- الذُّنُوبُ الْكُبْرَى: گناهان بزرگ
پاسخ: كَبَائِر: گناهان بزرگ
- الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ: کسی که توبه بندگان را می پذیرد.
پاسخ: تَوَّاب: بسیار توبه پذیر
- تَسْمِيَةُ الْأَخْرَيْنِ بِالْأَسْمَاءِ الْقَبِيحَةِ: نامیدن دیگران به اسم های زشت.
پاسخ: تَنَابُرٌ بِالْأَلْقَابِ: به یکدیگر لقب های زشت دادن
- ذَكَرَ مَا لَا يَرْضَى بِهِ الْأَخْرُونَ فِي غِيَابِهِمْ: آن چه را که دیگران در نبودشان به آن راضی نمی شوند، بیان کرد.
پاسخ: اِغْتَابَ: غیبت کرد

تمرین ۲

التّمرين الثاني: تَرَجِمَ هَذِهِ الْأَحَادِيثَ التَّبَوُّيَّةَ، ثُمَّ عَيَّنِ الْمَطْلُوبَ مِنْكَ. (این احادیث نبوی را ترجمه کن سپس آنچه خواسته شده از تو را مشخص کن.)

- حُسْنُ الْخُلُقِ نِصْفُ الدِّينِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)
(الْمُبْتَدَأُ وَالْخَبَرُ)
ترجمه: خوش اخلاقی نیمی از دین است.
پاسخ: حُسْنُ: مبتدا
نِصْفُ: خبر
- مَنْ سَاءَ خُلُقُهُ عَذَّبَ نَفْسَهُ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)
(الْفَاعِلُ وَالْمَفْعُولُ)
ترجمه: هر کس اخلاقش بد باشد (شود)، خودش را عذاب می دهد.
پاسخ: خُلُقٌ: فاعل
نَفْسٌ: مفعول

عربی فقه

جامع

یازدهم

۳. إِنَّمَا بُعِثْتُ لِأَتَمِّمَ مَكَارِمَ الْأَخْلَاقِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص) (الْفِعْلُ الْمَاضِي الْمَجْهُولُ وَ الْمَفْعُولُ)

ترجمه: فقط برانگیخته شدم برای این که صفات برتر اخلاقی را کامل کنم.

پاسخ: بُعِثْتُ: فعل ماضی مجهول مَکَارِمَ: مفعول

۴. اللَّهُمَّ كَمَا حَسَّنْتَ خَلْقِي، فَحَسِّنْ خُلُقِي. رَسُولُ اللَّهِ (ص) (فِعْلُ الْأَمْرِ وَ الْفِعْلُ الْمَاضِي)

ترجمه: خدایا، همان طور که آفرینش را نیکو گردانیدی، اخلاقم را هم نیکو بگردان.

پاسخ: حَسَّنْتَ: فعل ماضی حَسِّنْ: فعل امر

۵. لَيْسَ شَيْءٌ أَثْقَلُ فِي الْمِيزَانِ مِنَ الْخُلُقِ الْحَسَنِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص) (اسْمُ التَّفْضِيلِ وَ الْجَارُ وَ الْمَجْرورُ)

ترجمه: در ترازوی اعمال چیزی سنگین تر از خوش اخلاقی نیست.

پاسخ: أَثْقَلُ: اسم تفضیل فی الْمِيزَانِ / مِنَ الْخُلُقِ: جار و مجرور

تمرین ۳

التَّمْرِينُ الثَّلَاثُ: تَرْجِمِ الْأَفْعَالَ وَ الْمَصَادِرِ الثَّلَاثِيَّةِ. (فعل ها و مصادر زیر را ترجمه کن.)

الْمَاضِي	الْمُضَارِعُ وَ الْمُسْتَقْبَلُ	الْأَمْرُ وَ اللَّهْي	الْمَصْدَرُ
قَدْ أَحْسَنَ: نیکی کرده است	يُحْسِنُ: نیکی می کند	أَحْسِنْ: نیکی کن	إِحْسَان: نیکی کردن
إِفْتَرَبَ: نزدیک شد	يُفْتَرِبُونَ: نزدیک می شوند	لَا تَفْتَرِبُوا: نزدیک نشوید	إِقْتِرَاب: نزدیک شدن
إِنْكَسَرَ: شکسته شد	سَيَنْكَسِرُ: شکسته خواهد شد	لَا تَنْكَسِرْ: شکسته نشو	إِنْكَسَار: شکسته شدن
إِسْتَعْفَرَ: آمرزش خواست	يَسْتَعْفِرُ: آمرزش می خواهد	إِسْتَعْفِرْ: آمرزش بخواه	إِسْتِغْفَار: آمرزش خواستن
مَا سَافَرْتُ: سفر نکردم	لَا يُسَافِرُ: سفر نمی کند	لَا تُسَافِرْ: سفر نکن	مَسَافَرَة: سفر کردن
تَعَلَّمَ: یاد گرفت	يَتَعَلَّمَانِ: یاد می گیرند	تَعَلَّمْ: یاد بگیر	تَعَلُّم: یاد گرفتن
تَبَادَلْتُمْ: عوض کردید	تَتَبَادَلُونَ: عوض می کنید	لَا تَتَبَادَلُوا: عوض نکنید	تَبَادُل: عوض کردن
قَدْ عَلَّمَ: آموزش داده است	سَوْفَ يُعَلِّمُ: آموزش خواهد داد	عَلِّمْ: آموزش بده	تَعْلِيم: آموزش دادن

تمرین ۴

التَّمْرِينُ الرَّابِعُ: أَكْتُبِ الْعَمَلِيَّاتِ الْحِسَابِيَّةَ الثَّلَاثِيَّةَ كَالْمِثَالِ: (عملیات حسابی زیر را همانند نمونه بنویس)

۱. عَشْرَةٌ زَائِدُ أَرْبَعَةٍ يُسَاوِي أَرْبَعَةَ عَشَرَ. $10 + 4 = 14$

۲. مِئَةٌ تَقْسِيمٌ عَلَى اثْنَيْنِ يُسَاوِي خَمْسِينَ. $100 \div 2 = 50$

۳. ثَمَانِيَةٌ فِي ثَلَاثَةٍ يُسَاوِي أَرْبَعَةَ وَعِشْرِينَ. $8 \times 3 = 24$

۴. سِتَّةٌ وَ سَبْعُونَ نَاقِصٌ أَحَدَ عَشَرَ يُسَاوِي خَمْسَةً وَ سِتِّينَ. $76 - 11 = 65$

تمرین ۵

التَّمْرِينُ الْخَامِسُ: عَيَّنِ الْمَحَلَّ الْإِعْرَابِيَّ لِلْكَلِمَاتِ الْمُلوَّتَةِ. (نقش کلمات رنگی را مشخص کن)

۱. ﴿فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ﴾ الفتح: ۲۶

ترجمه: پس خداوند آرامشش را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد.

پاسخ: الله: فاعل / سكينته: مفعول / رسول: مجرور به حرف جر

۲. ﴿لَا يَكْلِفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾ البقرة: ۲۸۶

ترجمه: خداوند کسی را جز به اندازه توانش تکلیف نمی دهد.

پاسخ: الله: فاعل / نفساً: مفعول

۳. السُّكُوتُ ذَهَبٌ وَ الْكَلَامُ فِضَّةٌ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)

ترجمه: سکوت کردن طلا هست و سخن گفتن نقره است.

پاسخ: السُّكُوتُ: مبتدا / ذَهَبٌ: خبر / الْكَلَامُ: مبتدا / فِضَّةٌ: خبر

۴. أَحَبُّ عِبَادِ اللَّهِ إِلَى اللَّهِ أَنْفَعُهُمْ لِعِبَادِهِ. رَسُولُ اللَّهِ (ص)

ترجمه: محبوب ترین بندگان خدا نزد خداوند، سودمندترین آنها به بندگانش است.

پاسخ: أَحَبُّ: مبتدا / عِبَادِ: مضاف الیه / الله: مجرور به حرف جر / أَنْفَعُهُمْ: خبر / لِعِبَادِهِ: جار و مجرور

۵. عَدَاوَةُ الْعَاقِلِ خَيْرٌ مِنْ صَدَاقَةِ الْجَاهِلِ. أَمِيرُ الْمُؤْمِنِينَ عَلِيٌّ (ع)

ترجمه: دشمنی دانا، بهتر از دوستی نادان است.

پاسخ: عَدَاوَةُ: مبتدا / خَيْرٌ: خبر / صَدَاقَةُ: مجرور به حرف جر / الْجَاهِلِ: مضاف الیه

تمرین ۶

التَّمْرِينُ السَّادِسُ: تَرَجِّمِ التَّرَاكِيِبَ وَ الْجُمْلَةَ التَّالِيَةَ، ثُمَّ عَيِّنِ إِسْمَ الْفَاعِلِ، وَ إِسْمَ الْمَفْعُولِ، وَ إِسْمَ الْمُبَالِغَةِ، وَ إِسْمَ الْمَكَانِ، وَ إِسْمَ التَّفْضِيلِ.

(ترکیب‌ها و جمله‌های زیر را ترجمه کن سپس اسم فاعل و اسم مفعول و اسم مبالغه و اسم مکان و اسم تفضیل را مشخص کن.)

۱. ﴿رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ﴾ الشعراء: ۲۸

ترجمه: پروردگار مشرق و مغرب (خدای شرق و غرب)

پاسخ: الْمَشْرِقِ: اسم مکان / الْمَغْرِبِ: اسم مکان

۲. ﴿... إِنَّكَ أَنْتَ عَلَامُ الْغُيُوبِ﴾ المائدة: ۱۰۹

ترجمه: ای گمان فقط تو بسیار دانای غیب‌ها هستی.

پاسخ: عَلَامٌ: اسم مبالغه

۳. ﴿... مَنْ بَعَثْنَا مِنْ مَرْقَدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَ صَدَقَ الْمُرْسَلُونَ﴾ يس: ۵۲

ترجمه: چه کسی ما را از خوابگاه‌مان برانگیخت؟ این است آنچه که خداوند رحمان وعده داده و پیامبران (فرستادگان) راست گفتند. (می گفتند)

پاسخ: مَرْقَدِنَا: اسم مکان / الْمُرْسَلُونَ: اسم مفعول

۴. يَا مَنْ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ.

ترجمه: ای کسی که نیکوکاران را دوست می دارد.

پاسخ: الْمُحْسِنِينَ: اسم فاعل

۵. یا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

ترجمه: ای مهربان‌ترین مهربانان

پاسخ: أَرْحَمَ: اسم تفضیل الرَّاحِمِينَ: اسم فاعل

۶. یا سَاتِرَ كُلِّ مَعْيُوبٍ.

ترجمه: ای پوشاننده هر معیوبی

پاسخ: سَاتِرَ: اسم فاعل مَعْيُوبٍ: اسم مفعول

۷. یا غَفَّارَ الذُّنُوبِ.

ترجمه: ای بسیار آمرزنده گناهان

پاسخ: غَفَّارَ: اسم مبالغه

تمرین ۷

التَّمْرِينُ السَّابِعُ: عَيِّنِ الْكَلِمَةَ الْغَرِيبَةَ فِي كُلِّ مَجْمُوعَةٍ. (کلمه نا آشنا در هر مجموعه را مشخص کن)

۱. صَبَاحٌ: صَبِيحٌ □ مَسَاءٌ: غُرُوبٌ □ لَيْلٌ: شَبٌّ □ مَيِّتٌ: مَرْدَةٌ □
۲. عُجْبٌ: خُودِيسَنَدِي □ لَحْمٌ: غُوشَتٌ □ فُسُوقٌ: أَلُودَةٌ □ شَدَنٌ □ بَهْ □ گناه □
۳. كِبَائِرٌ: گناهان بزرگ □ نِسَاءٌ: زَنَانٌ □ رِجَالٌ: مَرْدَانٌ □ أَوْلَادٌ: فِرْزَنَدَانٌ □
۴. سَخِرَ: مَسْخَرَهُ □ كَرَدٌ □ عَابٌ: عَيْبٌ □ جَوِييٌ □ كَرَدٌ □ سَاعَدٌ: يَارِي □ كَرَدٌ □ لَمَزٌ: عَيْبٌ □ كَرَفْتُ □
۵. أَحْمَرٌ: قَرْمِزٌ □ أَحْسَنٌ: نِيكُوتَرٌ □ أَجْمَلٌ: زِيْبَاتَرٌ □ أَضْلَحٌ: شَائِسْتَهْ □ تَرٌ □
۶. أَصْفَرٌ: زَرَدٌ □ أَرْزَقٌ: أَبِي □ أَيْضٌ: سَفِيدٌ □ أَكْثَرٌ: بِيْشْتَرٌ □

تمرین ۸

التَّمْرِينُ الثَّامِنُ: ضَعِ فِي الْفُرَاغِ كَلِمَةً مُنَاسِبَةً. (در جای خالی کلمه‌ای مناسب قرار بده)

۱. اِشْتَرْنَا ..... وَ فَسَاتِينَ بِأَسْعَارٍ رَخِيصَةٍ فِي الْمَتْجَرِ. سَرَاوِيلٌ: شِلْوَارِهَا □ أَشْهُرًا: مَاهَا □ مَوَاقِفٌ: اِيْسْتِغَاهَا □
ترجمه: شلوارها و پیراهن‌هایی با قیمت‌هایی ارزان در مغازه خریدیم.
۲. مَنْ ..... الْمُؤْمِنِينَ فَعَلَيْهِ أَنْ يَعْتَذَرَ إِلَيْهِمْ. اِعْتَابٌ: غِيْبَتٌ □ اِتَّقَى: پَرُو □ كَرَدٌ □ مَدَحٌ: سْتُوْدٌ □
ترجمه: هرکس از مومنان غیبت کند پس او باید از آنها عذرخواهی کند.
۳. حَاوَلَ الْأَعْدَاءُ أَنْ ..... بِنَا وَ يَسْخَرُوا مِنَّا. يَسْتَهْزِنُوا: رِيْشْخَنْدٌ □ يَسْتَسَلِمُوا: تَسْلِيْمٌ □ شُونْدٌ □ يَسْتَقْبَلُوا: اِيْسْتِغْبَالٌ □ كَنْدٌ. □
ترجمه: دشمنان تلاش کردند که ما را ریشخند و مسخره کنند.
۴. أَرَادَ الْمُشْتَرِي ..... السُّعْرِ. نَوْعِيَّةٌ: جَنْسٌ □ مَتْجَرٌ: مَغَازَهْ □ تَخْفِيْضٌ: تَخْفِيْفٌ □
ترجمه: مشتری تخفیف قیمت خواست.

مترادفها (=)

عُجِبَ = کِبِر	إِثْمٌ = ذَنْبٌ	اجْتَنَبُوا = حَذَرُوا	نِسَاءٌ = إِمْرَأَةٌ	خَيْرٌ = أَحْسَنُ
قَبِيحَةٌ = كَرِيهَةٌ	مُحَاوَلَةٌ = سَعَى	عَمَلٌ = فَعَلٌ	خَفِيَ = مُسْتَتَرٌ	كَلَامٌ = قَوْلٌ
سَنَةٌ = عَامٌ	أَفْضَلٌ = أَحْسَنُ	عَسَى = رُبَّمَا	أَسْبَابٌ = عَلَلٌ	أَسْرَارٌ = رَمُوزٌ
بُعِثَ = أُرْسِلَ	مَتَجَرَّ = دَكَّانٌ	قَدِيمٌ = عَتِيقٌ	سَبِيلٌ = طَرِيقٌ	ذُو ذَاتٍ
فَلَقَ = فَجَّرَ	صَارَ = أَصْبَحَ	سَعْرٌ = قِيَمَةٌ	تَمَمَ = كَمَلَ	رَسُولٌ = نَبِيٌّ
		سَاتَرَ = كَاتَمَ	حَاوَلَ = اجْتَهَدَ	حَيٌّ = إِسْرَعٌ

متضادها (≠)

مَيِّتٌ ≠ حَيٌّ	ابْتَعَدُوا ≠ اقْتَرَبُوا	بِشَسْ ≠ نِعَمٌ	نِسَاءٌ ≠ رِجَالٌ	خَيْرٌ ≠ شَرٌّ
مَعْرِفَةٌ ≠ نَكْرَةٌ	قَطَعَ ≠ وَصَلَ	سَيِّئَةٌ ≠ حَسَنَةٌ	قَبِيحَةٌ ≠ جَمِيلَةٌ	خَفِيَ ≠ ظَاهِرٌ
جَمَعَ ≠ فَرَّقَ	أَرَادِلٌ ≠ أَفْضِلٌ	أَقْلٌ ≠ أَشَدُّ	أَعْلَى ≠ أَسْفَلٌ	أَكْبَرُ ≠ أَصْغَرُ
قَدِيمٌ ≠ حَدِيثٌ	آخِرَةٌ ≠ دُنْيَا	لَيْلٌ ≠ نَهَارٌ	أَمَانَةٌ ≠ خِيَانَةٌ	حَلَالٌ ≠ حَرَامٌ
أَثْقَلَ ≠ أَخَفَّ	سَاءٌ ≠ حَسَنٌ	كَبِيرٌ ≠ صَغِيرٌ	أَبْيَضٌ ≠ أَسْوَدٌ	أَرْخَصَ ≠ أَعْلَى
أَعْدَاءٌ ≠ أَصْدِقَاءٌ	أَكْثَرٌ ≠ أَقَلُّ	عَاقِلٌ ≠ جَاهِلٌ	عَدَاوَةٌ ≠ صَدَاقَةٌ	إِحْسَانٌ ≠ إِسَاءَةٌ
				غَالِيَةٌ ≠ رَخِيصَةٌ

جمع‌های مکسر

لُحُومٌ ← لَحْمٌ	أَسْمَاءٌ ← إِسْمٌ	أَلْقَابٌ ← لَقَبٌ	أَنْفُسٌ ← نَفْسٌ	أَقْوَامٌ ← قَوْمٌ
أَسْرَارٌ ← سِرٌّ	أَشْخَاصٌ ← شَخْصٌ	آيَاتٌ ← آيَةٌ	عُيُوبٌ ← عَيْبٌ	إِخْوَةٌ / إِخْوَانٌ ← أَخٌ
أَمْوَاتٌ / مَوْتَى ← مَيِّتٌ	أَسْبَابٌ ← سَبَبٌ	مَكَاتِبٌ ← مَكْتَبٌ	ذُنُوبٌ ← ذَنْبٌ	كِبَائِرٌ ← كَبِيرَةٌ
أَفْضَلٌ ← أَفْضَلٌ	أَرَادِلٌ ← أَرْدَلٌ	جِبَالٌ ← جَبَلٌ	أُمُورٌ ← أَمْرٌ	مَعَارِفٌ ← مَعْرِفَةٌ
بِهَائِمٌ ← بَهِيمَةٌ	شُهُورٌ / أَشْهُرٌ ← شَهْرٌ	عُقُولٌ ← عَقْلٌ	سَنَوَاتٌ ← سَنَةٌ	أَعْمَالٌ ← عَمَلٌ
مَطَابِخٌ ← مَطْبَخٌ	مَصَانِعٌ ← مَصْنَعٌ	مَطَاعِمٌ ← مَطْعَمٌ	مَلَاعِبٌ ← مَلْعَبٌ	وَجُوهٌ ← وَجْهٌ
سُبُلٌ ← سَبِيلٌ	مَطَابِعٌ ← مَطْبَعَةٌ	مَكَاتِبٌ ← مَكْتَبَةٌ	مَنَازِلٌ ← مَنَزِلٌ	مَوَاقِفٌ ← مَوْقِفٌ
مَتَاجِرٌ ← مَتَجَرٌّ	سِرَاوِيلٌ ← سِرْوَالٌ	فَسَاتِينٌ ← فُسْتَانٌ	أَلْوَانٌ ← لَوْنٌ	أَسْعَارٌ ← سِعْرٌ
أَدْيَانٌ ← دِينٌ	عِبَادٌ ← عِبْدٌ	آلَافٌ ← أَلْفٌ	مَبَالِغٌ ← مَبْلَغٌ	زُمَلَاءٌ ← زَمِيلٌ
جُهَّالٌ ← جَاهِلٌ	عُقَلَاءٌ ← عَاقِلٌ	رُسُلٌ ← رَسُولٌ	مَوَازِينٌ ← مِيزَانٌ	أَشْيَاءٌ ← شَيْءٌ
	أَدْعِيَةٌ ← دُعَاءٌ	أَعْدَاءٌ ← عَدُوٌّ	أَوْلَادٌ ← وَلَدٌ	رِجَالٌ ← رَجُلٌ

انواع فعل

مصدر	نهی	امر مخاطب	مضارع	ماضی
مَيِّتٌ	لَا يَسْعُرْ	اجْتَنِبُوا	أَنْ يَكُونُوا (منصوب)	أَمَنُوا
عُجِبَ	لَا تَلْمِزُوا	اتَّقُوا	أَنْ يَكُرُّ (منصوب)	كَرِهَ